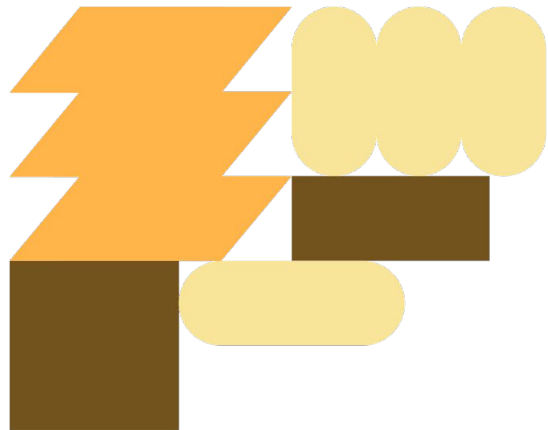
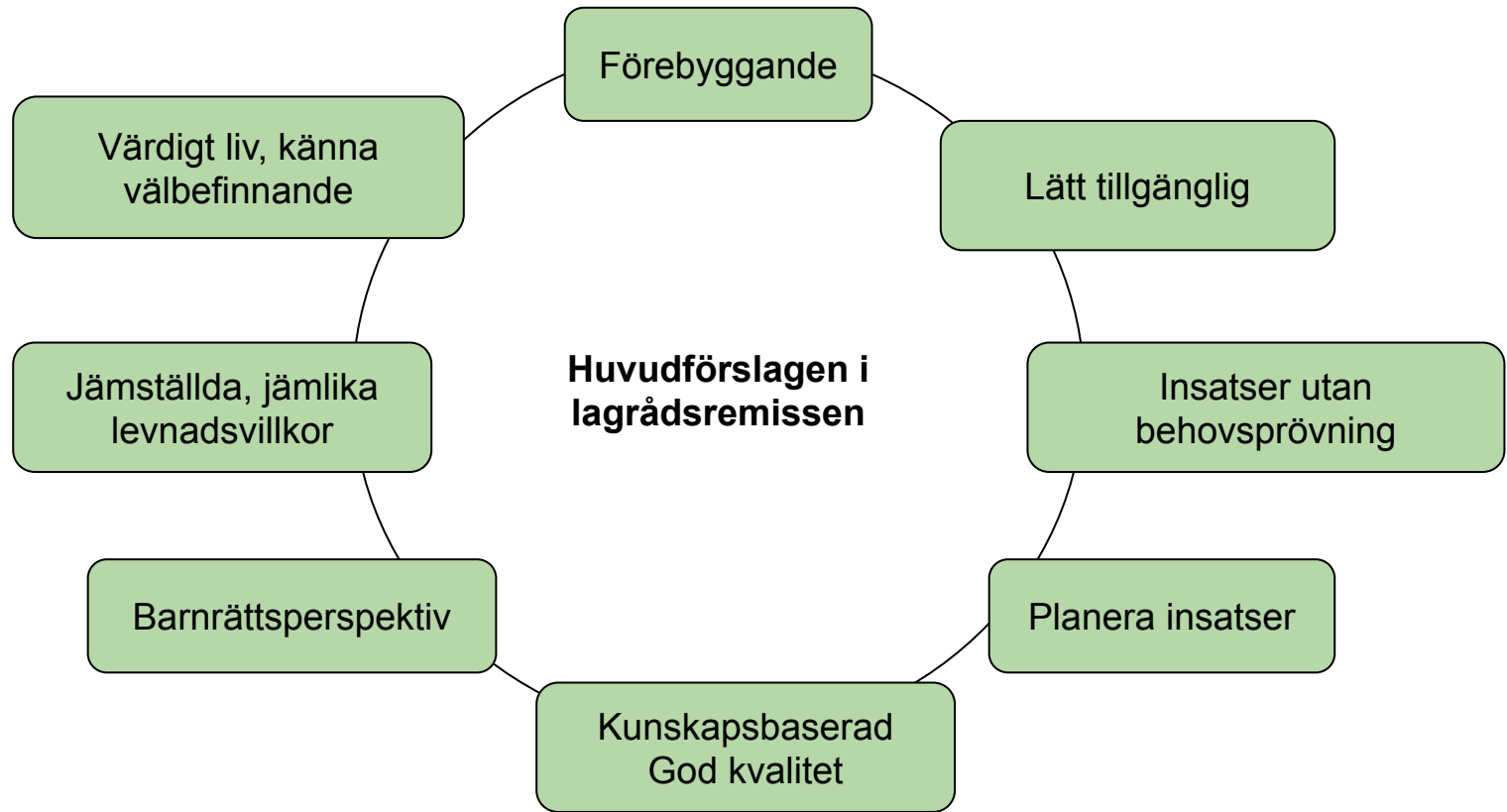

Socialtjänstlag (2025:400)

Funktionsrätt 2026-09-24

Malin Wiggur, utvecklingsledare

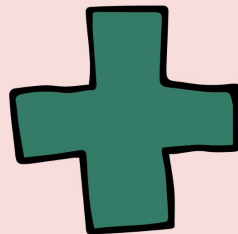

Förebyggande

Socialtjänsten har en central roll i det brottsförebyggande arbetet

Inriktning: Socialtjänsten ska arbeta förebyggande

- Bestämmelsen är en del av socialtjänstlagens mål
- Tonvikt på proaktivt och förebyggande arbete, i stället för reaktiva åtgärder
- Fokus ska flyttas från utredning och myndighetsutövning till att tidigt förebygga sociala problem

Akut

Förebyggande

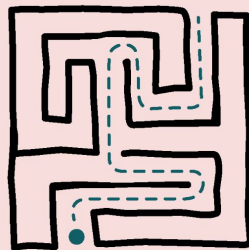

Linköping

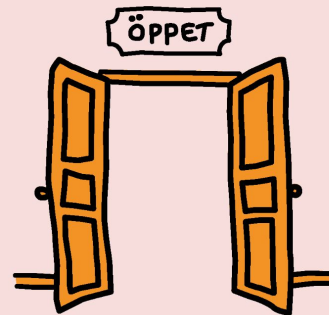
Lätt tillgänglig

Inriktning: Socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig

- Det ska vara lätt att komma i kontakt med socialtjänsten, t.ex utanför kontorstid eller att ta del av information och insatser digitalt
- Erbjuda snabbare insatser på ett enklare sätt (se nästa bild)
- Förutsättning för att arbeta förebyggande

Sluten, krånglig

Lätt tillgänglig

Linköping

Insatser utan behovsprövning

Ny befogenhet: Kommunerna får besluta att **en eller flera insatser** (för personliga behov) **kan ges utan behovsprövning**

- Komplement till nuvarande ordning med beslut om insatser, ger möjlighet till snabbare insatser på ett enklare sätt
- Ska omfattas av krav på dokumentation
(men socialnämnden kan besluta att personliga förhållanden inte behöver dokumenteras)
- Kan ges till den som fyllt 15 år utan samtycke från vårdnadshavare

Utreda allt

Insatser utan
behovsprövning

Dessa insatser kräver fortsatt behovsprövning

- Kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson
- vård i familjehem
- vård i LVM-hem och särskilda ungdomshem enligt LVU
- vård av barn eller unga mellan 18-20 år i jourhem, stödboende, skyddat boendet eller HVB
- plats i särskilda boendeformer för äldre och bostäder med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning
- hem för viss annan heldygnsvård, vilket avser korttidsboende
- ekonomiskt bistånd

Planering - fokus förebyggande

Socialtjänstens **planering ska omfatta alla insatser till enskilda** inte bara för äldre och personer med funktionsnedsättning som tidigare.

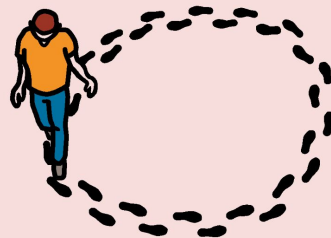
- Ska särskilt väga in behovet av tidiga förebyggande insatser
- Kan bidra till att anpassa verksamhet efter behoven, använda resurser på bästa sätt
- Viktig utgångspunkt för uppföljning av socialtjänstens insatser på samhälls- grupp och individnivå
- Behövs samverkan med andra aktörer (i kommunen, regionen, civilsamhället)

Kunskapsbaserad, god kvalitet

**All verksamhet ska bedrivas i
överensstämmelse med vetenskap och
beprövad erfarenhet**

- Krav på systematisk och löpande uppföljning
- God kvalitet kompletteras: rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda missförhållanden, ska gälla alla verksamheter, inte bara inom barn och unga
- Om vetenskap och beprövad erfarenhet saknas finns inget hinder mot att socialtjänsten ändå bedriver verksamhet
- Hänsyn behöver tas till rådanden kunskapsläge och lokala förutsättningar, utvecklingen kommer att ta tid

Så har vi alltid gjort

Kunskapsbaserad

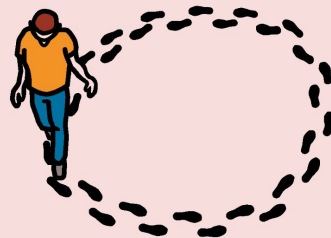

Linköping

Kunskapsbaserad, god kvalitet

**All verksamhet ska bedrivas i
överensstämmelse med vetenskap och
beprövad erfarenhet**

- Krav på systematisk och löpande uppföljning
- God kvalitet kompletteras: rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda missförhållanden, ska gälla alla verksamheter, inte bara inom barn och unga
- Om vetenskap och beprövad erfarenhet saknas finns inget hinder mot att socialtjänsten ändå bedriver verksamhet
- Hänsyn behöver tas till rådanden kunskapsläge och lokala förutsättningar, utvecklingen kommer att ta tid

Så har vi alltid gjort

Kunskapsbaserad

Linköping

Barnrättsperspektiv

- Bestämmelsen om barnets bästa anpassas till nya översättningen av 3.1 Barnkonventionen. Vid bedömning av barnets bästa ska hänsyn tas till barnets åsikter.
- Barns rätt till information kvarstår, med tillägg:

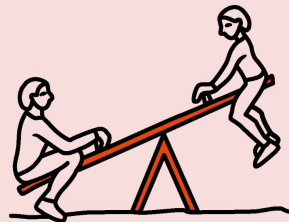
- Information ska ges kontinuerligt och anpassas efter barnets ålder, mognad och individuella förutsättningar
- Krav på att försäkra sig om att barnet förstått

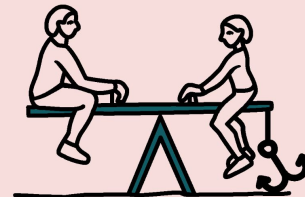
Jämställt och jämlikt

Portalparagrafen utökas:

Socialtjänsten ska, utöver att främja jämlika levnadsvillkor, även främja **jämställda levnadsvillkor**.

Omotiverade
skillnader

Jämlik,
jämställd

Jämlika villkor mellan individer och grupper i samhället, inklusive jämlikhet kön, ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning, nationalitet, kulturell bakgrund m m

Jämställda villkor syftar enbart på att motverka omotiverade skillnader mellan kön; pojkar - flickor, kvinnor - män

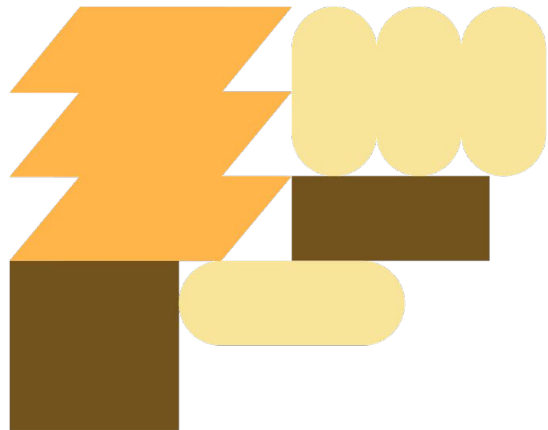
Linköping

Värdigt liv, välbefinnande

Socialtjänsten ska inriktas på att **enskilda ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande**

- Äldreomsorgens värdegrund blir alltså ett övergripande mål som omfattar hela socialtjänsten, även ekonomiskt bistånd
- med värdigt liv menas t.ex. självbestämmande, respekt för privatliv, delaktighet och gott bemötande
- värdigt liv/välbefinnande gäller för utformning av arbetssätt

Delaktighet i socialtjänst

Hjälp oss att bli bättre på detta!

Inramning

Vi bygger socialtjänstens stöd för framtiden, tillsammans med dig.

Sverige har fått en ny socialtjänstlag. Den innebär att vi ska bli bättre på att arbeta förebyggande och göra stöd och hjälp mer lätt tillgängligt för dem vi finns till för.

För att lyckas behöver vi lyssna på dig som lever och verkar här. Dina erfarenheter och idéer hjälper oss att utveckla ett stöd som fungerar i vardagen, för barn, unga, vuxna och äldre.

Vi är en grupp utvecklingsledare från Östergötlands kommuner som arbetar fram gemensamma principer för delaktighet på uppdrag av länets socialchefer. Vi vill ha er hjälp för att göra dem bra.

Frågor

Finns det något bra exempel du/ni upplevt utifrån delaktighet?

Vad var det som gjorde att det blev bra?

Finns det något dåligt exempel du/ni upplevt utifrån delaktighet?

Vad var det som gjorde att det inte blev bra?

Här är principerna förenklade i punktform:

1. **Vi lyssnar på invånarna och använder det de säger i vårt arbete** – synpunkter från invånare blir en del av hur vi styr och utvecklar verksamheten.
2. **Invånarnas åsikter ska synas i vårt kvalitets- och förbättringsarbete** - det invånarna säger ska faktiskt påverka hur vi granskar och utvecklar verksamheten.
3. **Vi är öppna med hur vi jobbar** – det ska vara tydligt hur invånare kan påverka och hur deras synpunkter tas om hand.
4. **Vi samarbetar med föreningar och organisationer** – särskilt för att nå dem som har svårt att lita på myndigheter, och vi hjälper brukarrepresentanter att förstå hur kommunen fungerar.
5. **Vi möter invånarna där de redan är** – i skolan, på fritidsgården, digitalt eller hemma, istället för att bara bjuda in till möten i våra lokaler.
6. **Vi använder barnkonsekvensanalyser i alla beslut som påverkar barn** – inte bara som en formalitet, utan som ett verktyg vi faktiskt jobbar med i alla utvecklingsprojekt.
7. **Vi har bra metoder för dialog och delaktighet** – så att invånarna verkligen kan vara med och påverka utvecklingen.

